

5.5.2006

2135/4/04

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Aila Linnakangas

VÄITE SALASSAPITOVELVOLLISUUDEN RIKKOMISESTA

1

KANTELU

A ja B arvostelivat kirjeessään 22.7.2004 Helsingin sosiaaliviraston sosiaalityöntekijän ja johtavan sosiaalityöntekijän menettelyä A:n lapsen lastensuojeluasiassa. A oli lapsen huoltaja ja hänen aviopuolisonsa B lapsen oheishuoltaja. Kantelussa arvosteltiin viranhaltijoiden menettelyä seuraavasti:

– johtava sosiaalityöntekijä lähetti lapsen isälle, joka ei ollut huoltaja, lapsen avohuollon tukitoimea koskeneen päätöksen, joka sisälsi mm. salassa pidettäviä äidin terapiatietoja,

– sosiaalityöntekijän suostumuksella isä, joka ei ollut nähnyt lasta kahteen vuoteen ja jolla ei ollut sidettä lapseen, päästettiin tapaamaan lasta lastenkotiin viikonloppuna 30.7.–1.8.2004. Sosiaalityöntekijä ei selvittänyt isän olosuhteita eikä kysynyt etukäteen huoltajien mielipidettä isän ja lapsen tapaamisesta. Huoltajille ei kerrottu tapaamisesta jälkikäteenkään, vaan he saivat kuulla asiasta sattumalta lastenkodin työntekijältä,

– sosiaalityöntekijä kutsui huoltajilta etukäteen lupaa kysymättä lapsen entisen perhepäivähoitajan lastenkodissa 16.8.2004 pidettyyn kuntoutusneuvotteluun, jolloin perhepäivähoitajalle paljastettiin salassa pidettävä tieto lapsen olinpaikasta.

3

RATKAISU

Käsitykseni mukaan johtavan sosiaalityöntekijän ei olisi tullut lähettää avohuollon tukitoimea koskenutta päätöstä tiedoksi huollosta erotetuille lapsen isälle huoltajien suostumusta pyytämättä. Katson kuitenkin, että johtava sosiaalityöntekijä ei tässä tapauksessa rikkonut salassapitovelvollisuuttaan.

Käsitykseni mukaan sosiaalityöntekijä menetteli lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan lain vastaisesti salliessaan isän vierailun lastenkodissa huoltajien suostumusta pyytämättä.

Käsitykseni mukaan sosiaalityöntekijä menetteli sosiaalihuollon asiakaslain 17

§:ssä säädetyn periaatteen vastaisesti kutsuessaan lapsen entisen perhepäivähoitajan kuntoutusneuvotteluun huoltajien mielipidettä etukäteen selvittämättä.

Perustelen ratkaisuni seuraavasti.

3.1

Itäisen sosiaalikeskuksen selvitys tapahtumista

A:n lapsi oli tullut sosiaalipalvelutoimiston asiakkaaksi toukokuussa 2004. Sitä ennen perhe oli ollut toisen sosiaalipalvelutoimiston asiakas. Lapsi on ollut sokea syntymästään saakka. Touko–kesäkuussa 2004 lapsen äiti ja hänen aviomiehensä hakivat taloudellista tukea lapsen hoitokuluihin viikonloppuisin. Perhe toi esiin myös lapsen vaikeahoitoisuuden ja oman uupumisensa lapsen hoitoon. Lapsi sijoitettiin sosiaalipäivystyksen toimesta lastenkotiin 3.7.2004, kun A ja B kokivat, etteivät he pysty hoitamaan lasta kotona. Tätä ennen he olivat pyytäneet lapsen sijoitusta lastensuojelun päivystyksestä, jossa kuitenkin arvioitiin voitavan tukea perhettä muilla avohuollon tukitoimilla.

Lastenkodissa oli ensimmäinen neuvottelu 7.7.2004. Seuraava neuvottelu oli 21.7.2004. Edellisenä päivänä A oli ilmoittanut, että he haluavat lapselle pysyvän sijaishuoltopaikan. Päätös lapsen sijoituksesta avohuollon tukitoimena tehtiin 26.7.2004. Tilanteen yllättävyyden ja vakavuuden vuoksi lapsen isälle tiedotettiin asiasta lähettämällä hänelle päätös lastensuojelulain 14 §:n mukaisesta avohuollon tukitoimesta. Sosiaaliviraston mukaan avohuollon tukitoimena tehtävistä sijoituspäätöksistä tulee neuvotella lapsen vanhempien kanssa.

Päätöksen saatuaan lapsen isä otti yhteyttä lastenkotiin 30.7.2004 ja tiedusteli mahdollisuutta tavata lasta. Lastenkodista otettiin yhteyttä sosiaalityöntekijään, joka selvitti puhelimesta isän kanssa tämän elämäntilannetta. Lisäksi hän konsultoi perheasiaintoimiston lakimiestä, joka kertoi, että isällä on oikeus tavata lastaan, ellei huolto- ja tapaamissopimukseen ole erikseen haettu oikeudesta kieltoa lapsen tapaamisesta. Lapsen huolto- ja tapaamissopimukseen ei ollut haettu tätä kieltoa. Isälle kerrottiin, että hän voi mennä tapaamaan lasta, mutta että osaston vastuulle jäi isän käyntien arviointi. Isää tavattiin sosiaalipalvelutoimistossa lapsen huostaanottoasian valmistelun yhteydessä elo- ja syyskuussa 2004.

Kuntoutusneuvotteluun 16.8.2004 kutsuttiin kaikki lasta hoitaneet ja kuntouttaneet tahot. Lapsi oli ollut perhepäivähoidossa ajalla 18.8.2003–15.4.2004. Myös perhepäivähoitajan näkökulma lapsen hoidettavuudesta ja hoidon vaativuudesta haluttiin selvittää. Perhepäivähoitaja ei vanhempien ja omasta toivomuksestaan osallistunut neuvotteluun, vaan sosiaalityöntekijä selvitti asioita puhelimitse perhepäivähoitajalta.

Sosiaaliviraston mukaan lapsen ja vanhempien tilannetta selvitettiin 3.7.2004 lähtien laajasti ja ajoittain hyvinkin yksityiskohtaisesti, koska lapsen ja vanhempien tilanteesta ei ollut paljonkaan tietoa ja tilanteen vakavuus tuli yllätyksenä. Lapsen huostaanottoa valmisteltiin ja lapselle etsittiin pysyvää sijaishuoltopaikkaa. Huostaanoton valmisteluun kuului lapsen edun mukaisesti

olosuhteiden ja olemassa olevan verkoston selvittäminen, asianosaisten sekä lapsen kasvun ja kehityksen asiantuntijoiden kuuleminen. Lastensuojelun selvittelytyöllä pyrittiin saamaan kokonaisvaltainen käsitys ja arvio lapsen kehityksestä, lapsen erityisistä tarpeista sekä vanhempien ja muiden lapselle läheisten ihmisten mahdollisuuksista vastata lapsen tarpeisiin.

3.2

Salassapitovelvollisuus

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (jäljempänä julkisuuslaki) 24 §:n 1 momentin 25 kohdan mukaan salassa pidettäviä asiakirjoja ovat mm. asiakirjat, jotka sisältävät tietoja sosiaalihuollon asiakkaasta ja tämän saamasta tukitoimesta taikka sosiaalihuollon palvelusta taikka tietoja henkilön terveydentilasta taikka hänen saamastaan terveydenhuollon ja kuntoutuksen palvelusta. Myös sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000, jäljempänä sosiaalihuollon asiakaslaki) 14 §:n mukaan sosiaalihuollon asiakirjat, jotka sisältävät tietoja sosiaalihuollon asiakkaasta tai muusta yksityisestä henkilöstä, ovat salassa pidettäviä. Salassa pidettävää asiakirjaa ei saa näyttää eikä luovuttaa sivulliselle.

Asiakirjasalaisuuden säilyttämisvelvollisuudesta seuraa myös vaitiolovelvollisuus. Julkisuuslain 23 §:n mukaan viranomaisen palveluksessa oleva ja luottamustehtävää hoitava ei saa paljastaa asiakirjan salassa pidettävää sisältöä tai tietoa, joka asiakirjaan merkittynä olisi salassa pidettävä, eikä muutakaan viranomaisessa toimiessaan tietoonsa saamaa seikkaa, josta on säädetty vaitiolovelvollisuus. Sosiaalihuollon asiakaslain 15 §:ssä on vastaava säännös vaitiolovelvollisuudesta. Sen mukaan sosiaalihuollon järjestäjä tai tuottaja tai niiden palveluksessa oleva tai sosiaalihuollon luottamustehtävää hoitava ei saa paljastaa asiakirjan salassa pidettävää sisältöä tai tietoa, joka asiakirjaan merkittynä olisi salassa pidettävä eikä muutakaan sosiaalihuollon tehtävissä toimiessaan tietoonsa saamaansa seikkaa, josta lailla on säädetty vaitiolovelvollisuus.

Salassapitovelvollisuus syrjäytyy silloin ja siltä osin kuin henkilö, jonka etuja salassapitovelvollisuudella suojataan, itse antaa suostumuksensa tietojen paljastamiseen (julkisuuslain 26 §:n 1 momentin 2 kohta, sosiaalihuollon asiakaslain 16 §).

Sosiaalihuollon asiakaslain 11 §:n mukaan asiakkaan ja hänen laillisen edustansa oikeus saada asianosaisena ja oikeus saada tieto asiakasta itseään koskevasta asiakirjasta määräytyy siten kuin julkisuuslain 3 luvussa säädetään.

Julkisuuslain 11 §:n mukaan hakijalla, valittajalla sekä muulla, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee (asianosainen), on oikeus pykälän 2 momentissa säädetyn poikkeuksin saada tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä, joka voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn. Asianosaisella ei ole mainitun pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan edellä tarkoitettua oikeutta asiakirjaan, josta tiedon antaminen olisi vastoin erittäin tärkeää yleistä etua taikka lapsen etua tai muuta erittäin tärkeää yksityistä etua.

Oikeudesta saada tieto henkilöä itseään koskevista asiakirjoista säädetään julkisuuslain 12 §:ssä. Lainkohdan mukaan jokaisella on oikeus saada tieto hänestä itsestään viranomaisen asiakirjaan sisältyvistä tiedoista 11 §:ssä säädettyin rajoituksin, jollei laissa toisin säädetä. Alaikäisen laillisella edustajalla (esimerkiksi huoltajalla) on julkisuuslain 12 §:n nojalla oikeus saada tieto myös alaikäisen lapsensa tiedoista, ellei mainitun lain 11 §:stä muuta johdu.

3.3

Arviointi

3.3.1

Avohuollon tukitoimea koskeneen päätöksen lähettäminen huollosta erotetulle vanhemmalle

Lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 4 §:n mukaan lapsen huoltajalla on oikeus lapsen kehityksen ja hyvinvoinnin turvaamisen tarkoituksessa päättää lapsen hoidosta, kasvatuksesta, asuinpaikasta sekä muista henkilökohtaisista asioista. Avohuollon tukitoimena järjestetty perhehoito tai laitoshuolto edellyttää siis aina lapsen huoltajan suostumusta.

Lapsen puhevaltaa häntä itseään koskevassa lastensuojeluasiassa käyttää lastensuojelulain 10 §:n mukaan lapsen huoltaja ja hänen ohellaan 15 vuotta täyttänyt lapsi itse, eräissä tapauksissa myös 12 vuotta täyttänyt lapsi. Vanhemmalla, joka ei ole lapsen huoltaja, ei ole oikeutta käyttää puhevaltaa avohuollon tukitoimena järjestettyä perhehoitoa tai laitoshuoltoa koskevassa asiassa.

Lastensuojelulain 17 §:ssä on säädetty mm. kuulemisesta lapsen huostaanottoa, sijaishuoltoon sijoittamista ja huostassapidon lopettamista koskevassa asiassa. Näissä tapauksissa sosiaalilautakunnan on varattava mm. lapsen vanhemmille ja huoltajille tilaisuus tulla kuulluksi siten kuin hallintolain 34 §:ssä säädetään kuulemisesta. Henkilölle, jota on edellä mainituin tavoin kuultava, on myös annettava tiedoksi huostaanottamista, sijaishuoltoon sijoittamista tai huostassapidon lopettamista koskeva päätös siten kuin hallintolaissa säädetään. Näillä henkilöillä on myös lastensuojelulain 35 §:n mukaan oikeus hakea muutosta kyseisissä asioissa.

Hallintolain 54 §:ssä on säädetty viranomaisen tiedoksiantovelvollisuudesta. Tämän pykälän 1 momentin mukaan viranomaisen on annettava tekemänsä päätös tiedoksi asianosaiselle ja muulle tiedossa olevalle, jolla on oikeus hakea siihen oikaisua tai muutosta valittamalla. Näkemykseni mukaan viranomaisen voi tarvittaessa antaa päätöksensä tiedoksi muillekin, elleivät mm. salassapitosäännökset sitä estä.

Vanhemmalla, joka ei ole lapsensa huoltaja, ei ole edellä mainitut lapsen huoltoa koskevat ja lastensuojelulain 10 §:n säännökset huomioon ottaen oikeutta käyttää puhevaltaa avohuollon tukitoimena järjestettyä perhehoitoa tai laitoshuoltoa koskevassa asiassa. Tällainen vanhempi ei ole myöskään julkisuuslain 11 §:ssä tarkoitettu asianosaisen avohuollon tukitoimea koskevassa asiassa eikä hän ole siis oikeutettu saamaan lapsen tai huoltajan salassa

pidettäviä tietoja. Olen samaa mieltä kuin sosiaalivirasto lausunnossaan, että salassa pidettäviä tietoja sisältävää avohuollon tukitoimea koskevaa päätöstä ei tule lähettää oma-aloitteisesti tiedoksi vanhemmalle, joka ei ole huoltaja, ellei ole varmistuttu huoltajan suostuneen siihen.

3.3.2

Väite salassapitovelvollisuuden rikkomisesta

A ja B katsoivat johtavan sosiaalityöntekijän rikkoneen salassapitovelvollisuuttaan lähettäessään lapsen ja äidin salassa pidettäviä tietoja sisältäneen avohuollon tukitoimea koskeneen päätöksen tiedoksi isälle. Sosiaalivirasto puolestaan katsoi lausunnossaan, että salassapitoa ei rikottu, koska isällä olisi kuitenkin ollut oikeus saada edellä todetun päätöksen sisältämät tiedot, jos hän olisi pyytänyt niitä asianosaisena. Tältä osin totean seuraavaa.

Julkisuuslain 11 §:n mukaan hakijalla, valittajalla sekä muulla, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee (asianosainen), on oikeus saada asiaa käsittelevältä tai käsitteeltä viranomaiselta tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä, joka voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn.

Saamani tiedon mukaan lapsi otettiin huostaan 4.10.2004 tehdyllä päätöksellä. Kuten edellä totesin, isää oli lastensuojelulain 17 §:n mukaan kuultava ennen huostaanottopäätöstä siten kuin hallintolaissa säädetään. Isälle oli siis ennen huostaanottopäätöstä varattava tilaisuus antaa selityksensä kaikista sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattoivat vaikuttaa asian ratkaisuun. Lapselle ja perheelle järjestetyt avohuollon tukitoimet ovat nähdäkseni yleensä huostaanottoasian ratkaisuun vaikuttavia tietoja. Näkemykseni mukaan tässäkin tapauksessa isällä oli oikeus asianosaisena huostaanottoasiassa saada tieto 26.7.2004 tehdystä avohuollon tukitoimea koskeneesta päätöksestä. Myös siitä ilmenneet salassa pidettävät tiedot, kuten tieto äidin terapiasta, olivat nähdäkseni sellaisia huostaanottoasiaan vaikuttavia tietoja, joista isällä oli tuossa asiassa oikeus saada tieto.

Sosiaaliviraston selvityksen mukaan A ja B olivat 20.7.2004 pyytäneet lapsen huostaanottoa. Edelleen sosiaaliviraston selvityksen mukaan lapsen huostaanottoasia oli tiedossa jo avohuollon tukitoimea koskevaa päätöstä 26.7.2004 tehtäessä ja huostaanottoasiaa valmisteltiin elo- ja syyskuussa. Kuulemisilmoitus huostaanottoasiassa luovutettiin isälle 25.8.2004.

Lainsäädännöstä ei nähdäkseni ilmene yksiselitteisesti se, milloin isästä tuli julkisuuslaissa tarkoitettu asianosainen, jolla oli oikeus saada tieto huostaanottoon liittyvistä asiakirjoista. Perustuslain turvaaman yksityiselämän suoja puoltaa huoltajien ja lapsen salassa pidettävien tietojen suojaamista mahdollisimman laajasti. Toisaalta asianosaisen oikeus tulla kuulluksi on keskeinen perusoikeutena turvattuun hyvään hallintoon kuuluva oikeusturvaperiaate. Tämä oikeusturvanäkökohta puoltaakin mahdollisimman laajaa asianosaisen tiedonsaantioikeutta.

Lastensuojelulain muuttamista koskeneessa hallituksen esityksessä (HE 177/1989 vp) todettiin, että asiassa kuultavien piiri haluttiin saattaa laajaksi sen johdosta, että asiassa aina selvitetäisiin viran puolesta myös mm. huollosta erotetun vanhemman mielipide siitä, voisiko hän mahdollisesti vastata lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaisuudessa. Huollosta erotetun vanhemman mahdollisuus tiedonsaantiin jo huostaanoton valmistelun alkuvaiheessa nähdäkseni edistää tätä asiaa. Myös sellaista laintulkintaa voidaan nähdäkseni puoltaa, jonka mukaan isä oli asianosainen ja siis oikeutettu tiedonsaantiin jo 20.7.2004 lukien A:n ja B:n pyydettyä lapsen huostaanottoa. Mikäli isän tiedoksisaantioikeuden katsotaan alkaneen vasta 26.7.2004 tehdyn päätöksen lähettämisen jälkeen, menettelyn moitittavuutta mielestäni kuitenkin lieventää se, että isällä oli joka tapauksessa oikeus tiedonsaantiin lyhyen ajan sisällä ja viimeistään 25.8.2004, kun hänelle varattiin tilaisuus tulla kuulluksi huostaanottoasiassa.

Edellä sanottu huomioon ottaen en katso johtavan sosiaalityöntekijän rikkoneen salassapitovelvollisuuttaan.

3.3.3

Isän ja lapsen tapaaminen 30.7.–1.8.2004

Sosiaaliviraston selvityksen mukaan sosiaalityöntekijä oli saanut perheasiainlakimieheltä tiedon, että biologisella isällä oli oikeus tavata lastaan, ellei oikeus ollut erikseen kieltänyt lapsen tapaamista. Selvityksen mukaan tällaista tapaamiskieltoa ei ollut vahvistettu. Myös sosiaalivirasto totesi lausunnossaan, että avohuollon tukitoimena sijoitetun lapsen ja hänen vanhempiansa yhteydenpito on toteutettava yhteisymmärryksessä huoltajien kanssa, jos lapsen oikeudesta tavata vanhempiaan ei ole tuomioistuimen päätöstä tai sosiaalilautakunnan vahvistamaa sopimusta. Sosiaaliviraston lausunnosta saa siis sen käsityksen, että huoltajien suostumusta ei tarvittaisi silloin, kun yhteydenpidosta on tuomioistuimen päätös tai sosiaalilautakunnan vahvistama sopimus.

Omana käsityksenäni totean asiasta seuraavaa.

Sosiaalilautakunta tai laitoksen johtaja päättää lastensuojelulain 19 §:n mukaan huostassa olevan lapsen ja hänen vanhempiansa ja muiden hänelle läheisten henkilöiden yhteydenpidosta. Sen sijaan avohuollon tukitoimena sijoitetun lapsen ja tämän vanhempien yhteydenpidosta ei ole erikseen säädetty. Yhteydenpidon järjestämisessä noudatetaan siis lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annettua lakia. Lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan tuomioistuimen päätöksen ja sosiaalilautakunnan vahvistaman sopimuksen täytäntöönpanosta on puolestaan säädetty lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetussa laissa. Sosiaalilautakunnalla ei ole toimivaltaa lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetussa laissa tarkoitetun päätöksen tai sopimuksen täytäntöönpanossa.

Näkemykseni mukaan sosiaalilautakunnalla ei siten ole oikeutta toteuttaa vanhemman ja avohuollon tukitoimena sijoitetun lapsen yhteydenpitoa huoltajan sitä vastustaessa silloinkaan, kun yhteydenpidosta on edellä todettu sopimus tai

tuomioistuimen päätös. Siten se seikka, että isän oikeutta tavata lastaan ei ollut kielletty sopimuksessa tai tuomiossa, ei näkemykseni poistanut velvollisuutta huoltajien suostumuksen pyytämiseen. Menettelyn moitittavuutta kuitenkin mielestäni vähentää se, että isän tapaamisoikeutta ei ollut suljettu pois.

Sosiaalityöntekijän olisi mielestäni tullut ottaa yhteyttä lapsen huoltajiin ja sopia heidän kanssaan isän ja lapsen tapaamisesta lastenkodissa. Käsitykseni mukaan hän menetteli tältä osin lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain vastaisesti.

Sosiaaliviraston selvityksen mukaan sosiaalityöntekijä oli menetellyt ainakin osittain sosiaaliviraston lainopilliselta asiantuntijalta saamansa ohjeistuksen mukaisesti. Koska sosiaalivirastossa on siis mahdollisesti laajemminkin epätietoisuutta avohuollon tukitoimin sijoitetun lapsen huoltajan suostumuksen pyytämisestä, saatan tämän käsitykseni myös sosiaaliviraston tietoon henkilöstön koulutuksessa huomioon otettavaksi.

3.3.4

Perhepäivähoitajan kutsuminen kuntoutusneuvotteluun 16.8.2004

Sosiaalihuollon asiakaslain 17 §:ssä on säädetty salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta ulkopuoliselle asiakkaan hoidon ja huollon turvaamiseksi siinä tapauksessa, että asiakkaan suostumusta ei voida saada taikka jos asiakas tai hänen laillinen edustansa kieltää tietojen luovuttamisen. Pykälän 1 momentin 1–3 kohdissa on säädetty tietojen antamisen edellytyksistä. Tietoja voidaan antaa, jos 1) se, jota asiakirja koskee, on hoidon tai huollon ilmeisessä tarpeessa terveytensä, kehityksensä tai turvallisuutensa vaarantumisen vuoksi eikä hoidon tai huollon tarvetta muutoin voida selvittää taikka hoidon tai huollon toimenpiteitä toteuttaa; 2) tieto on tarpeen lapsen edun vuoksi; tai 3) tieto on tarpeen asiakkaan välttämättömien etujen ja oikeuksien turvaamiseksi eikä asiakkaalla itsellään ole edellytyksiä arvioida asian merkitystä.

Lain 17 §:n 4 momentin mukaan sosiaalihuollon viranomaisen saa pykälän 1 momentin 1–3 kohdassa säädetyillä edellytyksillä antaa tietoja mm. henkilölle tai yhteisölle, jolle tiedon antaminen on välttämätöntä asiakkaan tahdon tai sosiaalihuollon tarpeen selvittämiseksi taikka sosiaalihuollon toimenpiteen toteuttamiseksi. Pykälän 4 momentin sanamuodon mukaan on tulkinnanvaraista, edellytetäänkö myös tässä tapauksessa asiakkaan suostumuksen pyytämistä. Näkemykseni mukaan pykälän pääsäännön mukaan myös 4 momenttia on tulkittava siten, että asiakkaan suostumusta on ensin pyydettävä, mikäli se on mahdollista, ja vasta tämän jälkeen harkittava tietojen luovuttamista asiakkaan suostumuksesta riippumatta. Korostan, että tietoja voidaan tässäkin tapauksessa antaa sivulliselle asiakkaan suostumuksesta riippumatta.

Sosiaalivirasto totesi lausunnossaan, että perhepäivähoitaja oli hoitanut lasta elokuusta 2003 huhtikuuhun 2004. Lapsen lastensuojeluasiakkuus alkoi sosiaalipalvelutoimistossa toukokuussa 2004. Sosiaaliviraston mukaan entisen perhepäivähoitajan kuuleminen oli perusteltua lapsen hoidon järjestämiseksi, koska hänellä lasta hoitaneena oli olennaista tietoa lapsen hoidon tarpeesta ja vaativuudesta.

Kannanotto

Tieto lapsen lastenkodissa olosta on julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 25 kohdan ja sosiaalihuollon asiakaslain 14 §:n mukaan salassa pidettävä tieto. Tieto voitiin kuitenkin mielestäni luovuttaa lasta aikaisemmin hoitaneelle perhepäivähoitajalle sosiaalihuollon asiakaslain 17 §:n 4 momentin perusteella huoltajien suostumuksesta riippumatta lapsen hoidon järjestämistä selvittäessä.

Käsitykseni mukaan sosiaalityöntekijät eivät rikkoneet vaitiolovelvollisuuttaan kutsuessaan entisen perhepäivähoitajan kuntoutusneuvotteluun lastenkotiin. Näkemykseni mukaan sosiaalihuollon asiakaslaki olisi kuitenkin edellyttänyt huoltajien mielipiteen selvittämistä sitä ennen.

4

TOIMENPITEET

Saatan johtavan sosiaalityöntekijän tietoon edellä (kohdassa 3.3.1) esittämäni käsityksen siitä, että hänen ei olisi tullut lähettää 26.7.2004 tehtyä avohuollon tukitoimea koskenutta päätöstä oma-aloitteisesti tiedoksi isälle huoltajien suostumusta pyytämättä.

Sosiaalityöntekijän tietoon saatan edellä (kohdassa 3.3.3) esittämäni käsityksen velvollisuudesta pyytää huoltajien suostumus avohuollon tukitoimin sijoitetun lapsen yhteydenpidosta vanhempaansa, joka ei ole hänen huoltajansa. Saatan tämän käsitykseni myös sosiaaliviraston tietoon otettavaksi huomioon henkilöstön koulutuksessa.

Vielä saatan sosiaalityöntekijän tietoon edellä (kohdassa 3.3.3) esittämäni käsityksen huoltajien mielipiteen selvittämisestä luovutettaessa salassa pidettäviä tietoja sosiaalihuollon asiakaslain 17 §:n 4 momentin nojalla sivulliselle.